

4.3.2009

Dnro 2950/4/07

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Leena-Maija Vitie

VANTAA EI ILMOITTANUT POTILAALLE HOITOON PÄÄSYN AJANKOHTAA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 2.10.2007 saapuneessa kirjeessään Vantaan kaupungin menettelyä hammashoidon järjestämisessä.

Kantelija oli kertomansa mukaan 2.8.2007 varannut ajan hammaslääkärille, mutta hän ei ollut saanut tietää hoitoaikaa ja -paikkaa. Hänet oli laitettu tarkastusjonoon ja hänelle oli ilmoitettu, että kuuden kuukauden sisällä tulisi ilmoitus hoitoajankohdasta ja -paikasta.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Etelä-Suomen lääninhallituksen 28.5.2008 päivätty lausunto, johon oli liitetty Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtavan ylihammaslääkärin selvitys 2.1.2008 (liitteenä). Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan terveystalouden johtaja ja johtava ylihammaslääkäri antoivat vielä pyynnöstäni yhteisen selityksen 3.2.2009.

3 RATKAISU

Katson Vantaan kaupungin suun terveydenhuollossa menetellyn lainvastaisesti siinä, että Kantelijalle ei ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankohtaa.

Perustelen ratkaisuni seuraavasti.

3.1 Selvitys

Vantaan kaupungin johtavan ylihammaslääkärin selvityksen mukaan hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen kiireettömän hoidon tarpeessa olevat potilaat laitetaan hoitojonoon. Hoitojonon purkamisen vaihtelee vuodenaikojen ja resurssien mukaan, minkä vuoksi on mahdotonta antaa tarkkaa hoitoaikaa jonoon laittamisen yhteydessä. Hoitopaikan suhteen voidaan antaa tieto vain siitä, että aika pyritään antamaan johonkin oman alueen hammashoitolaan.

3.2 Selitys

Olen 20.8.2007 ratkaissut Vantaan kaupungin suun terveydenhuollon ajanvarausta koskeneen kantelun (2784/4/06). Katsoin päätöksessäni Vantaan kaupungin suun terveydenhuollossa menetellyn lainvastaisesti siinä, että ajanvaraukseen soittaneelle henkilölle ei ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankoh-
taa.

Kantelun johdosta annetussa selvityksessä Vantaan kaupunki totesi, että hammashoidon tarpeen arviointi tapahtuu Vantaalla keskitetysti ajanvarauksen yhteydessä, jossa määritellään potilaan hoi-
don kiireellisyys ja annetaan hoitoaika. Keskitetyillä ajanvarauksilla on käytössä suun terveydenhuol-
lon klinistä työtä tekevän henkilökunnan ajanvarauskirjat siten, että vähintään viiden kuukauden vas-
taanottoajat olivat jaettavana.

Pyysin Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalta selitystä Kantelijan asiasta sekä
myös siitä, miksi Vantaan suun terveydenhuollon ajanvarauksessa ei menetellä edellä mainitussa
selvityksessä kuvatulla tavalla.

Selityksen mukaan käytäntö Vantaalla ennen maaliskuuta 2007 oli se, että potilas sai hoitoajan
ajanvarauksesta hoidon tarpeen määrittelyn yhteydessä. Tämä käytäntö kuormitti kuitenkin liikaa
hammaslääkäreitä, minkä vuoksi Vantaalla siirryttiin kiireettömän hoidon jonoon. Tässä järjestel-
mässä hoitoaika annetaan viimeistään ennen hoitotakuurajan ylitystä. Koska annettava hoitoaika
riippuu jonon purkamisen nopeudesta, on mahdotonta antaa tarkkaa päivämäärää potilaan sitä ky-
syessä.

3.3 Arviointi

Hoitotakuuta koskevilla säännöksillä (kansanterveyslain 15 b § (855/2004) ja erikoissairaanhoidonlain
10 ja 31 § (856/2004)) täsmennettiin kuntien ja kuntayhtymien terveyspalvelujen järjestämisvelvolli-
suutta. Myös potilaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (785/1992, jälj. potilaslaki) muutettiin
tässä yhteydessä.

Potilaslain 4 §:n (857/2004) mukaan potilaalle on ilmoitettava hoitoon pääsyn ajankohta. Jos ilmoi-
tettu ajankohta muuttuu, on uusi ajankohta ja muutoksen syy ilmoitettava potilaalle välittömästi.
Säännös tarkoittaa hallituksen esityksen (HE 77/2004) mukaan sitä, että järjestämisvelvollisuuden
täsmennyksen myötä potilaan pitää saada tietää, milloin hän pääsee hoitoon eikä häntä enää voida
laittaa odottamaan hoitoon pääsyä epämääräiseksi ajaksi. Kun hoitoon pääsyn ajankohta ilmoite-
taan, saadaan myös selville, täytyykö hoitoa mahdollisesti hankkia potilaalle muilta palveluntuottajil-
ta. Hoitotakuuta koskevat edellä mainitut säännökset nimittäin edellyttävät, että jos kunta tai kun-
tayhtymä ei voi itse antaa hoitoa säädetyissä enimmäisajoissa, sen on järjestettävä hoito hankki-
malla se muilta palveluntuottajilta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta
annetun lain (733/1992) 4 §:n mukaisesti.

Kantelijalle ei ilmoitettu hoitoon pääsyn ajankohtaa, vaan hänet laitettiin jonoon odottamaan kutsua
hoitoon. Hoito luvattiin järjestää kuudessa kuukaudessa.

Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, turvattava riittävät terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Tämä merkitsee käsitykseni mukaan sitä, että julkisen vallan on organisoitava terveyspalvelunsa niin, että oikeus laissa säädettyihin riittäviin terveyspalveluihin toteutuu. Näin ei tapahtunut Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla suun terveydenhuollon ajanvarauspalveluissa tapahtuma-aikaan. Kantelijan oikeus riittäviin terveyspalveluihin ei tältä osin toteutunut.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen menettelyn lainvastaisuudesta Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Pyydän Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa ilmoittamaan minulle 11.5.2009 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt toimintansa järjestämiseksi lainmukaiseksi.

